

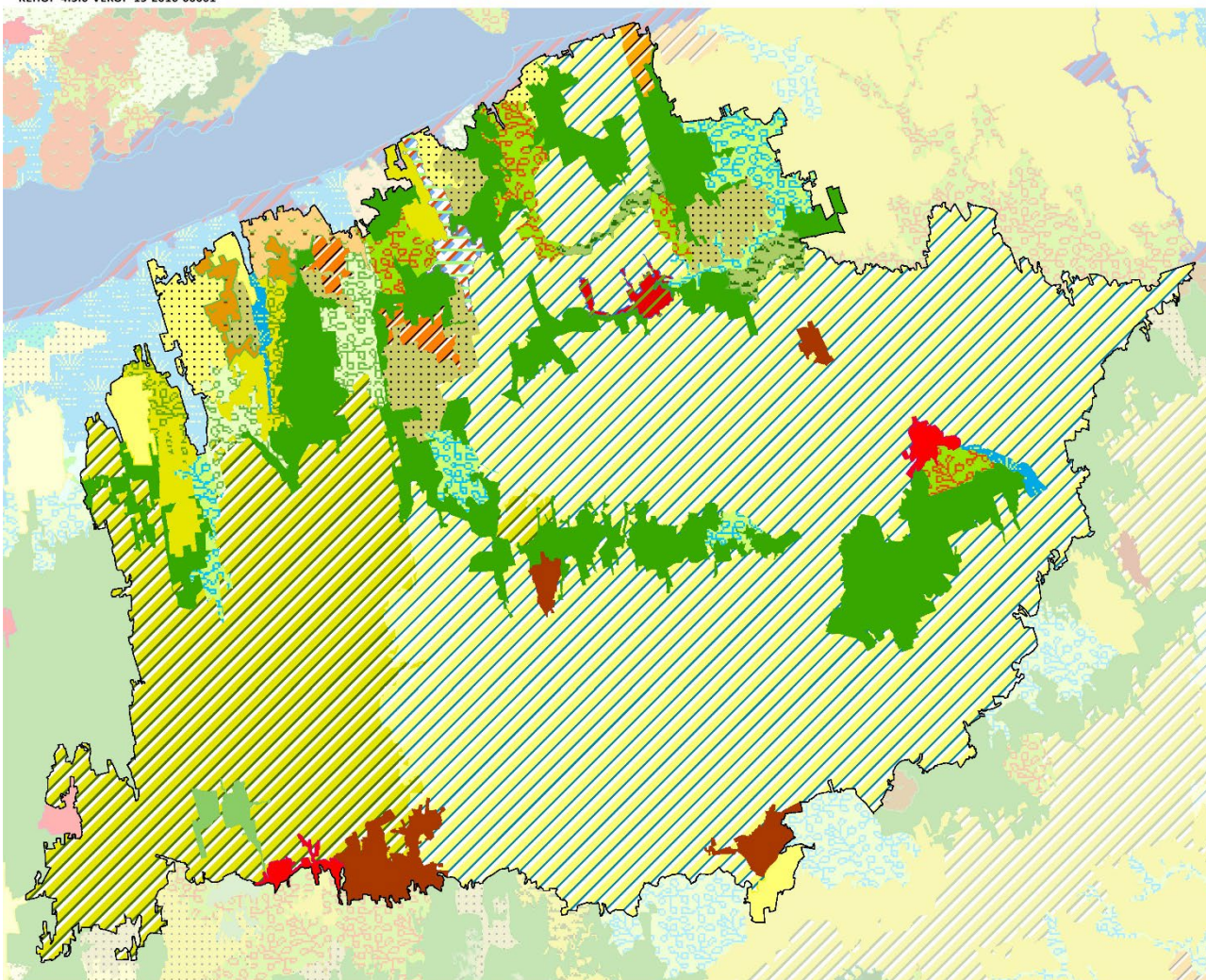
DUNÁNTÚLI DOMBVIDÉK

305. KÜLSŐ-SOMOgy TÁJKARAKTER-TERÜLET

A Külső-Somogy tájkarakter-terület domborzati sajátossága a rögzös feldaraboltság, valamint az északi meredek, erdőfedte és dél felé lankásan elnyúló, szántóföldek uralta, löszfedte rögsorozatok látványos aszimmetriája. Az intenzív mezőgazdasági hasznosítás illetve a völgyek belakottsága miatt kevés természetközeli élőhely maradt. A tájfeldrajzi felosztás elkülönít egy Somogyvári-, egy Koppány menti és egy Kapos menti dombság megnevezésű kistájat. Területe 3176,5 km².

A Külső-Somogy tájkarakter-területen előforduló tájkarakter-típusok

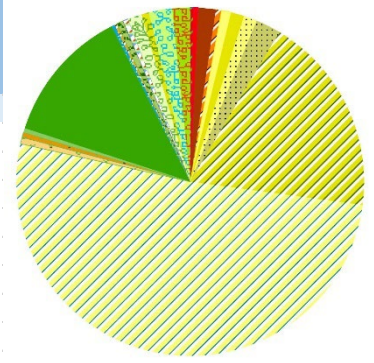

- Agglomerálódó települési táj hegységperemen, völgyben és dombságon
- Erdődomináns, jellemzően homogén, hullámos síksági és csatlakozó dombsági táj
- Erdődomináns, jellemzően mozaikos dombsági táj
- Gyep-erdőmozaikos dombsági, medence és völgytáj
- Gyep-víz településmozaikos síksági, völgytáj
- Szántódomináns, homogén síksági táj
- Szántódomináns, homogén, hullámos síksági, dombsági, medence és hegységperemi táj
- Szántódomináns, mozaikos dombság, hegységperem, völgy és medencetáj
- Szántódomináns, mozaikos síksági táj
- Szántódomináns, mozaikos, hullámos síksági és dombsági táj vízfolyásokkal
- Szántódomináns, mozaikos, hullámos síksági és dombsági táj vízfolyásokkal és erdőfoltokkal
- Szőlő-kertdomináns, jellemzően mozaikos dombsági és hegységperemi táj
- Szőlő-kertdomináns, jellemzően mozaikos síksági táj
- Település-kert-agrármozaikos síksági táj
- Település-kertmozaikos dombsági és hegységperemi táj
- Települési táj dombságon, hegységperemen és medencében
- Települési táj síkságon
- Változatos felszínborítású hegységperem, dombság, medence és völgy
- Változatos felszínborítású síksági táj
- Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombsági medencetáj vízfolyásokkal
- Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombsági táj
- Vízdomináns mozaikos síksági táj

1:500 000
0 5 10 km

Tájkarakter-típusok	Össz-terület (km ²)	Terület-arány (%)	Folt-szám	Átlagos foltméret (km ²)	Szórás (km ²)
Külső-Somogy	3176,51	100,00%	67	47,41	199,11
Agglomerálódó települési táj hegységperemen, völgyben és dombságon	9,50	0,30%	1	9,50	0,00
Települési táj síkságon	13,90	0,44%	2	6,95	0,22
Települési táj dombságon, hegységperemen és medencében	51,68	1,63%	4	12,92	10,47
Település-kertmozaikos dombsági és hegységperemi táj	16,74	0,53%	2	8,37	1,17
Szántódomináns, homogén síksági táj	28,71	0,90%	3	9,57	3,61
Szántódomináns, homogén, hullámos síksági, dombsági, medence és hegységperemi táj	38,70	1,22%	3	12,90	3,21
Szántódomináns, mozaikos síksági táj	38,87	1,22%	3	12,96	11,04
Szántódomináns, mozaikos dombság, hegységperem, völgy és medencetáj	74,31	2,34%	5	14,86	10,73
Szántódomináns, mozaikos, hullámos síksági és dombsági táj vízfolyásokkal és erdőfoltokkal	590,03	18,57%	3	196,68	265,09
Szántódomináns, mozaikos, hullámos síksági és dombsági táj vízfolyásokkal	1630,79	51,34%	2	815,39	749,63
Szőlő-kertdomináns, jellemzően mozaikos síksági táj	19,14	0,60%	1	19,14	0,00
Szőlő-kertdomináns, jellemzően mozaikos dombsági és hegységperemi táj	15,28	0,48%	2	7,64	3,36
Erdődomináns, jellemzően homogén, hullámos síksági és csatlakozó dombsági táj	12,30	0,39%	2	6,15	1,10
Erdődomináns, jellemzően mozaikos dombsági táj	399,37	12,57%	16	24,96	20,04
Vízdomináns mozaikos síksági táj	9,73	0,31%	2	4,86	0,29
Település-kert-agrármozaikos síksági táj	6,99	0,22%	1	6,99	0,00
Gyep-erdőmozaikos dombsági, medence és völgytáj	19,60	0,62%	2	9,80	2,25
Gyep-víz településmozaikos síksági, völgytáj	15,86	0,50%	1	15,86	0,00
Változatos felszínborítású síksági táj	41,36	1,30%	2	20,68	4,23
Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombsági táj	21,96	0,69%	2	10,98	1,77
Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombsági medencetáj vízfolyásokkal	68,82	2,17%	4	17,20	12,65
Változatos felszínborítású hegységperem, dombság, medence és völgy	52,89	1,66%	4	13,22	6,56

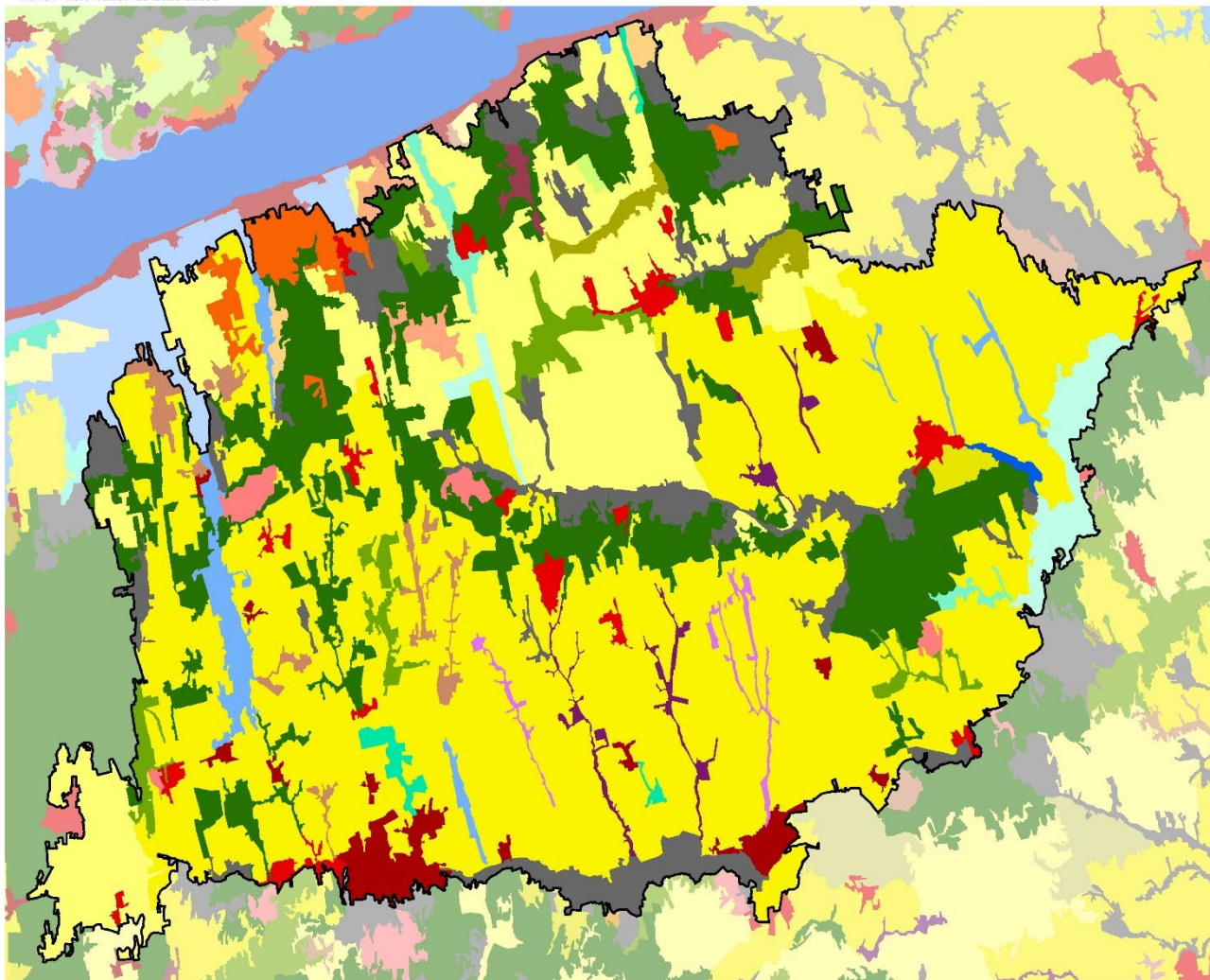

A KÜLSŐ-SOMOGY TÁJKARAKTER-TERÜLET KULCSJELLEMZŐI

I/1. Domborzat

A táj domináns domborzati típusai a tagolt síkság, hegylábak, völgyek és az erősen hullámos dombság kategória. Mindkét típus részese méghaladja a 30%-ot. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/1. térkép)

I/2. Komplex felszínborítás-típusok

- 1000 - Településdomináns homogén
- 1001 - Településdomináns mozaikos
- 1201 - Település-szántómozaik
- 1231 - Település-agrár-mozaik
- 1401 - Település-gyepmozaik
- 1501 - Település-erdőmozaik
- 1561 - Település-erdő-vízmozaik
- 1601 - Település-vízmozaik
- 2000 - Szántódomináns homogén
- 2001 - Szántódomináns mozaikos
- 2301 - Szántó-kertmozaik
- 2451 - Agrár-erdőmozaik
- 3001 - Kertdomináns jellemzően mozaikos
- 4001 - Gyepdomináns mozaikos
- 4501 - Gyep-erdőmozaik
- 5000 - Erdődomináns homogén
- 5001 - Erdődomináns mozaikos
- 5601 - Erdő-vízmozaik
- 6000 - Vízdomináns homogén
- 6001 - Vízdomináns mozaikos
- 6201 - Víz-szántómozaik
- 6541 - Víz-erdő-agrármozaik
- 7001 - Dominancia nélküli

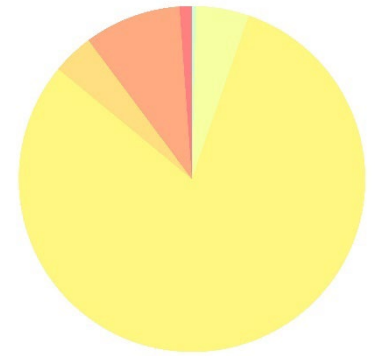
(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/2. térkép)

TERMÉSZETI JELLEMZŐK

II/1. Éghajlati körzetek

Elsősorban mérsékelt meleg - mérsékelt száraz éghajlatú (81%), amelyet kisebb mérsékelt nedves foltok tarkítanak, a terület keleti része száraz, meleg, mérsékelt meleg éghajlati körzetbe tartozik. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/1. térkép)

Éghajlati körzetek	Területarány (%)
Külső-Somogy	
mérsékelt meleg - mérsékelt száraz	80,63%
meleg - mérsékelt száraz	9,03%
mérsékelt meleg - mérsékelt nedves	4,97%
mérsékelt meleg - száraz	3,83%
meleg - száraz	1,14%
mérsékelt hűvös - mérsékelt száraz	0,29%
mérsékelt hűvös - mérsékelt nedves	0,08%
meleg - mérsékelt nedves	0,02%

II/2. Tengerszint feletti magasság

A tengerszint feletti magasság a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző magassági értékek leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/2. térkép)

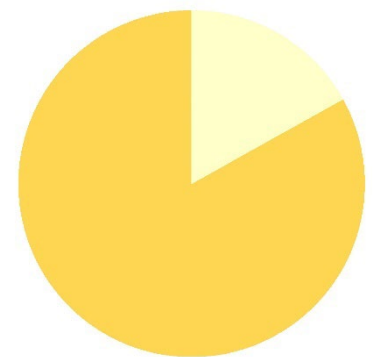
II/3. Relief

A relief a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző felszín-mozgalmassági jellemzők leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/3. térkép)

II/4. Alapkőzet

A táj nagy részét (közel 85%-át) löszös üledék borítja, a fennmaradó területen - főleg a vízfolyások mentén - alluviális üledék található. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/4. térkép)

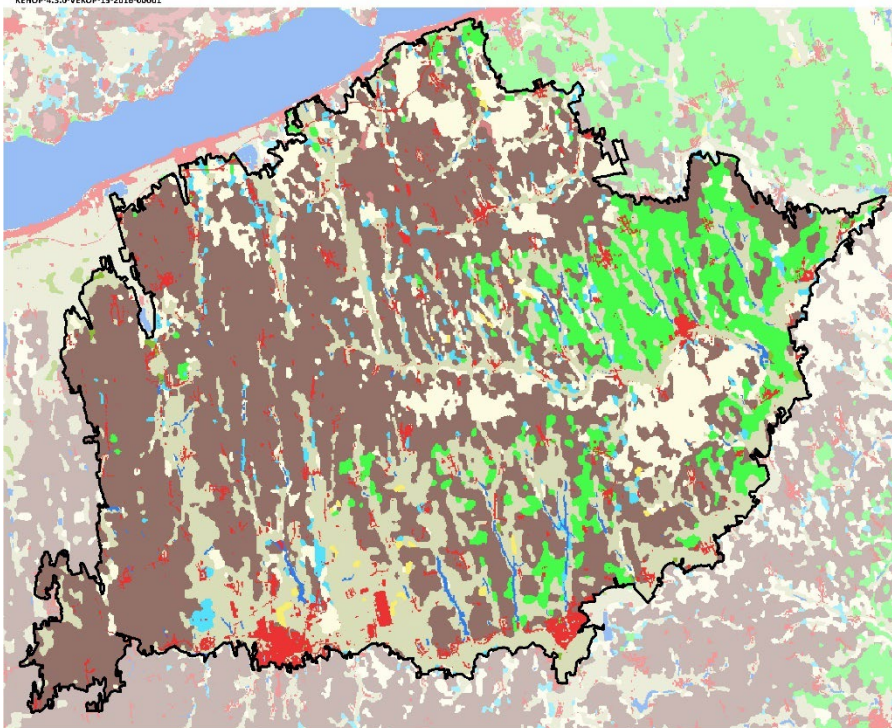
Kőzet név	Területarány (%)
Külső-Somogy	100,00%
glaciális és alluviális üledék	16,93%
löszös üledék	83,07%

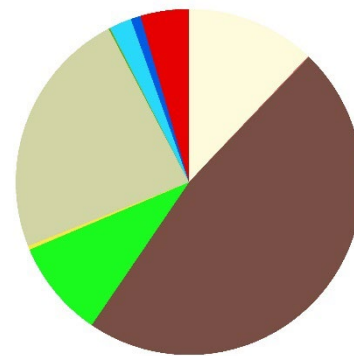
II/5. Talajtípusok

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

Talajtípus	Területarány (%)
Külső-Somogy	100,00%
Barna erdőtalajok	47,33%
Réti talajok	23,35%
Váztalajok	12,08%
Csernozjom talajok	9,11%
Beépített terület	4,52%
Öntés és lejtőhordalék talajok	2,09%
Nyílt vízfelszín	0,93%
Szíkes talajok	0,37%
Láptalajok	0,13%
Közethatású talajok	0,10%

Külső-Somogy meghatározó talajtípusa a barna erdőtalaj, amely a terület 47%-át borítja. Folyók völgyében (Koppány, Jaba stb.) réti- és öntéstalajok fordulnak elő. A táj keleti részén csernozjom talajok is jelentős területet foglalnak el. Szintén jelentős a magasabb térszíneken előforduló barna erdőtalajok részesedése. Ezek a terület egyharmadán fordulnak elő. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/5. térkép)

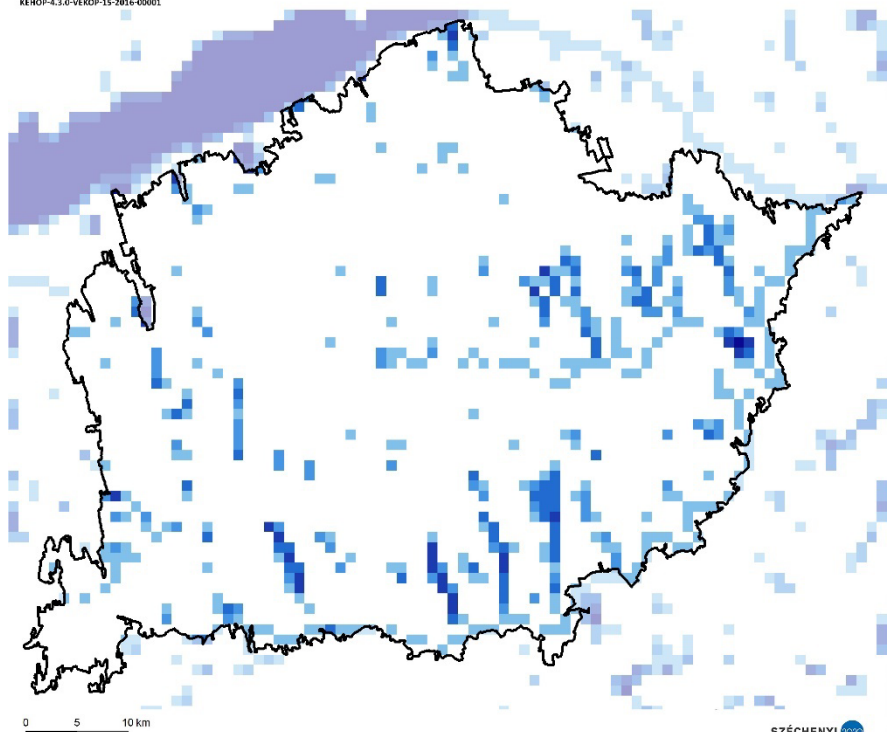
0 5 10 km

II/6. Felszíni vizek területaránya

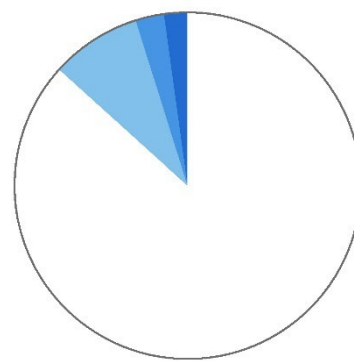
KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

0 5 10 km

Felszíni vizek területaránya	Területarány (%)
Külső-Somogy	
0-1% - nincs, elenyésző	86,00%
1-5% - alacsony	8,40%
5-10% - közepes	2,67%
10-20% - magas	2,17%
20-50% - nagyon magas	0,72%
50-100% - meghatározó	0,03%

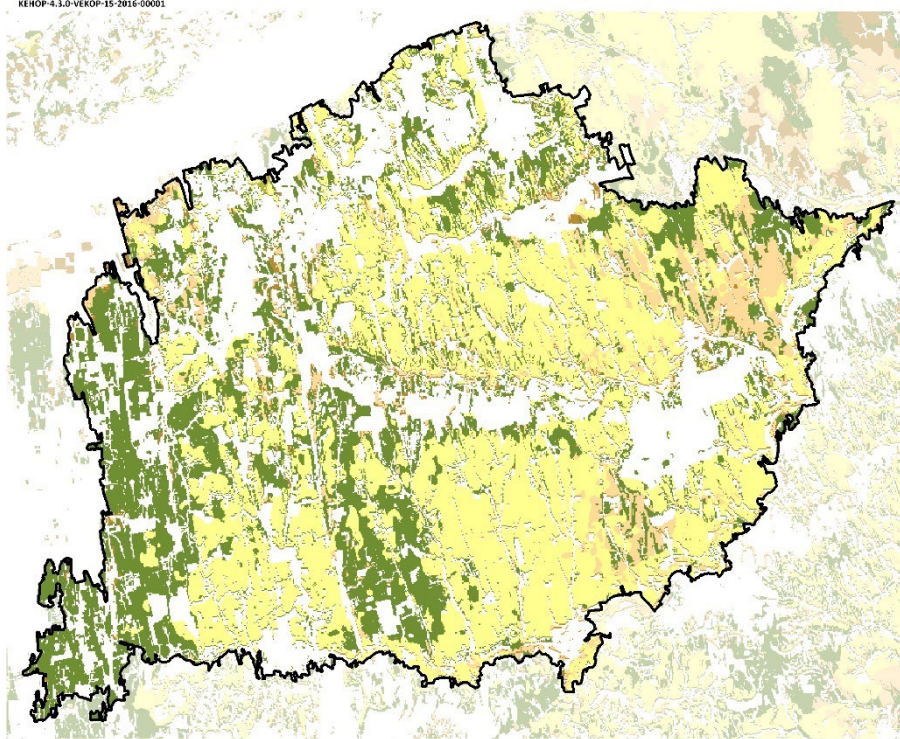

A felszíni vizek aránya a tájban átlagos, 0,01 km²/km². (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/6. térkép)

II/7. Ökotípusos földhasználat

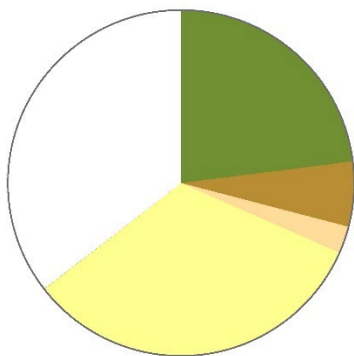
KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

0 5 10 km

Ökotípusos földhasználat	Területarány (%)
Külső-Somogy	64,52%
kiváló termőhelyi adottságú szántó	32,88%
kiváló termőhelyi adottságú, környezetileg érzékeny szántó	0,03%
gyenge és közepes termőhelyi adottságú szántó	6,07%
gyenge és közepes, környezetileg érzékeny szántó	2,53%
erdőtelepítésre javasolt terület	23,00%

Az ökotípusos vizsgálat szerint a táj területének közel 24%-án erdősítés javasolt, a terület mindössze 1 százalékán pedig - a növénytermesztés szempontjából közepes és gyenge talajadottságok, illetve a környezeti érzékenység következtében - a szántók extenzifikációja (földhasználat-váltás vagy szántóföldi művelés külterjesítése) indokolt. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/7. térkép)

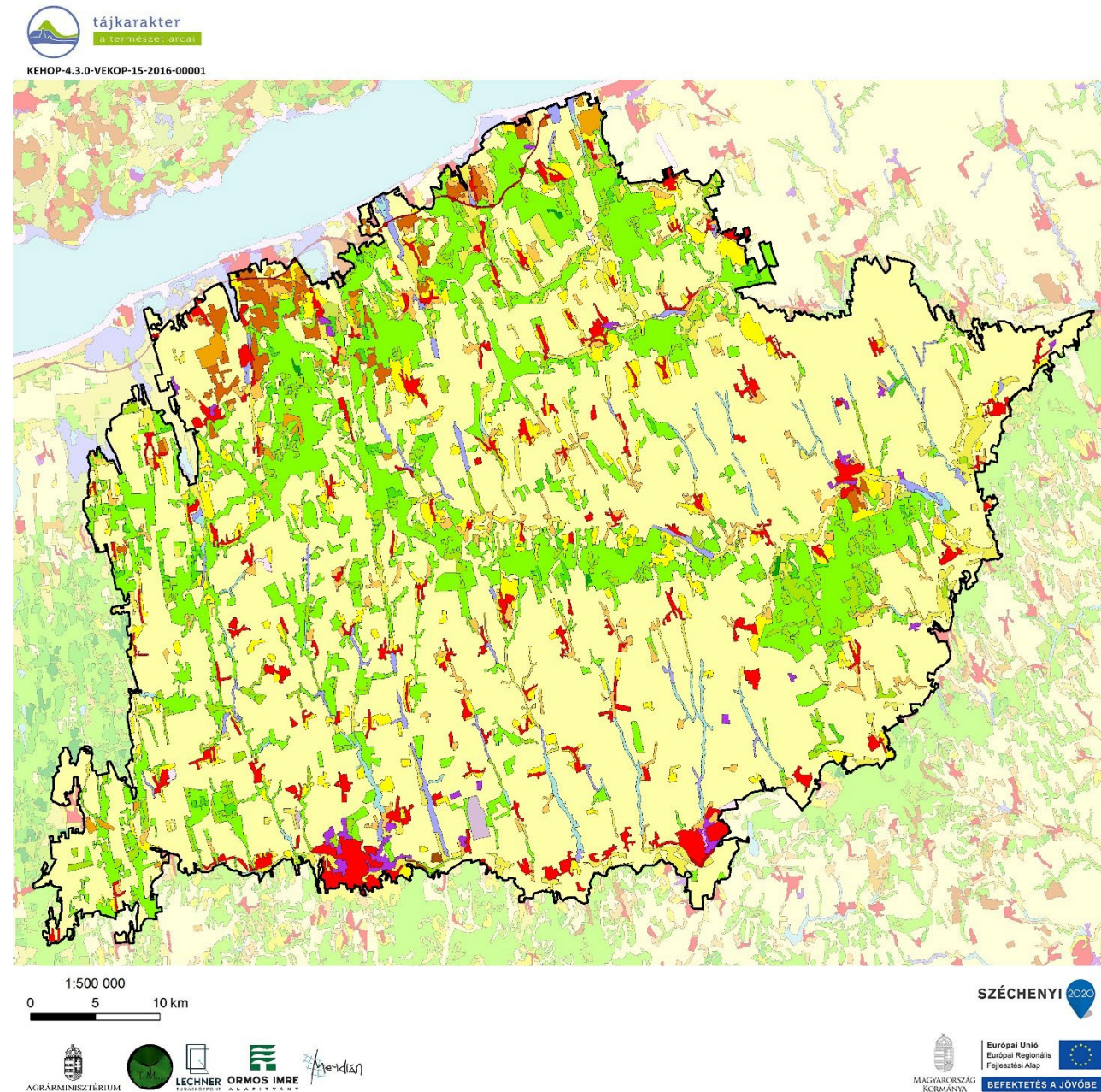

Fotó: Csorba P. (Somogyvári-dombság Karád 2016)

Fotó: Csorba P. (Koppány-menti-dombság Koppányszántó 2016)

II/10. CORINE felszínborítás

- Összefüggő településszerkezet
- Nem összefüggő településszerkezet
- Ipari vagy kereskedelmi területek
- Út - és vasúthálózat és csatlakozó területek
- Kikötők
- Repülőterek
- Nyersanyag kitermelés
- Lerakóhelyek, meddőhányók
- Építési munkahelyek
- Városi zöldterületek
- Sport-, szabadidő- és üdülőterületek
- Nem öntözött szántóföldek
- Rizsföldek
- Szőlők
- Gyümölcsösök, bogysók
- Rét, legelő
- Komplex művelési szerkezet
- Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes növényzettel
- Lomblevelű erdők
- Tülevelű erdők
- Vegyes erdők
- Természetes gyepek, természetközeli rétek
- Átmeneti erdős-cserjés területek
- Ritkás növényzet
- Szárazföldi mocsarak
- Tőzeglápok
- Folyóvizek, vízi utak
- Állóvizek

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/10. térkép)

II/11. Felszínborítás-átalakulás típusok

Felszínborítás stabilitás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Külső-Somogy	794	100,00%
1 - Stabil	416	52,39%
2 - Kvázi stabil	221	27,83%
3 - Lépcsőzetes	57	7,18%
4 - Ciklikus	37	4,66%
5 - Dinamikus	63	7,93%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/11. térkép)

II/12. Felszínborítás-átalakulás jellege

Felszínborítás átalakulás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Külső-Somogy	794	100,00%
1 - Változatlan terület	478	60,20%
2 - Településnövekedés	31	3,90%
3 - Extenzifikáció	73	9,19%
4 - Intenzifikáció	163	20,53%
5 - Dinamikus terület	49	6,17%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/12. térkép)

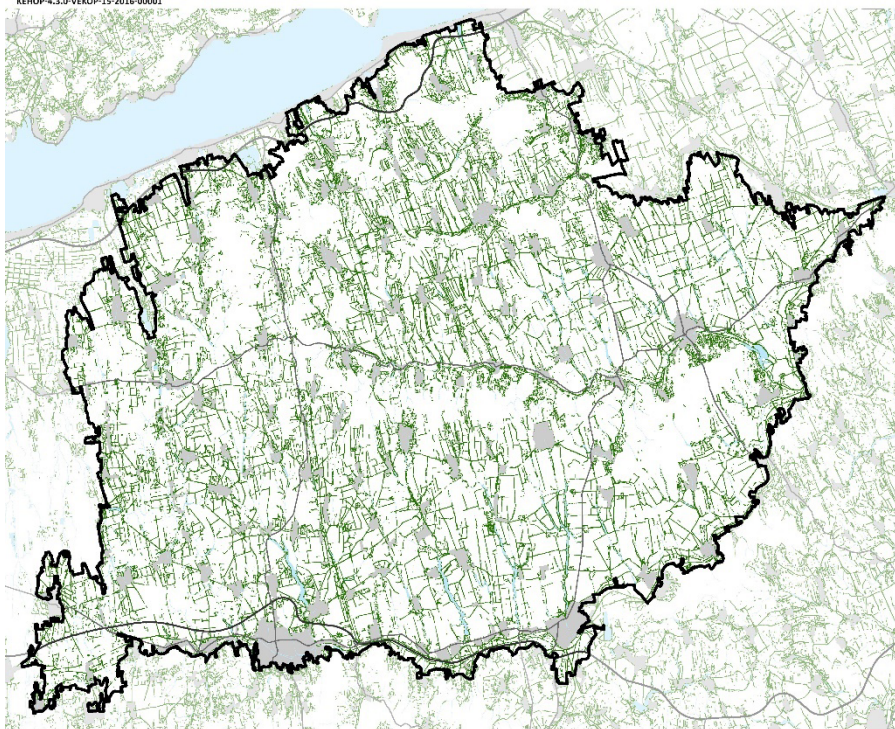
II/13.-16. Stabil felszínborítású területek (stabil településterület, stabil szántó-, kert-, szőlőterület, stabil erdőterület, stabil gyepterület és vízfelszín)

(Az indikátorok országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/13.-16. térkép)

II/17. Zöld vonalas elemek sűrűsége

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

ZÖLD VONALAS ELEMEK SŰRŰSÉGE

- Zöld vonalas elem
- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Belterület
- Vízgazdálkodási térség (OTrT)

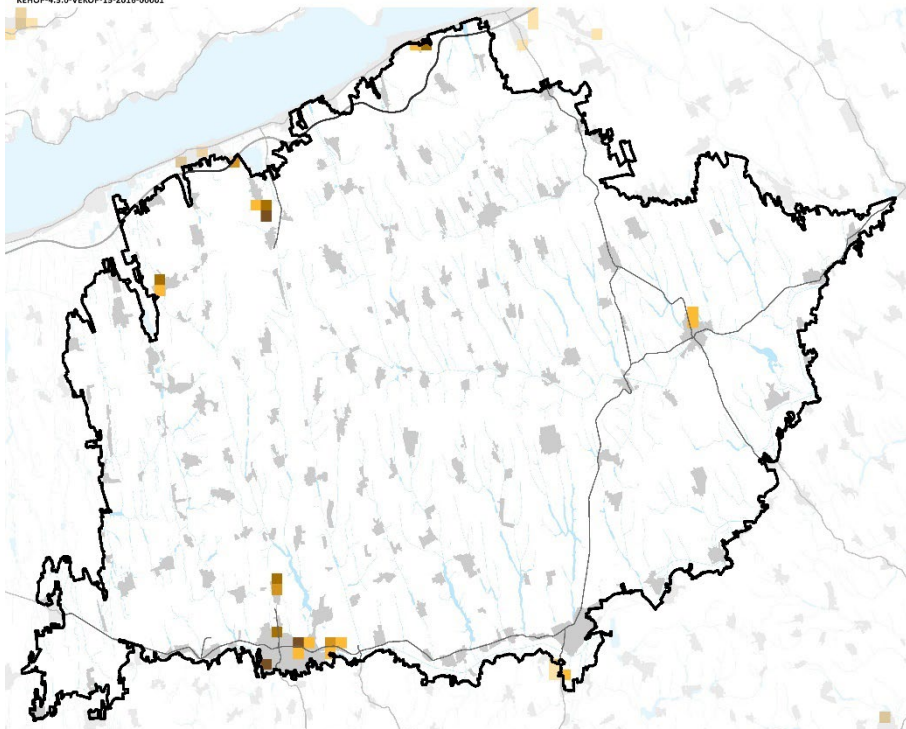
Zöld vonalas elemekben közepes ellátottságú terület. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/17. térkép)

II/18. Beépítettség növekedése (1990-2018)

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

Beépítettség növekedése (1990-2018)	Területarány (%)
Külső-Somogy	
0%	99,37%
1-6%	0,30%
6-10%	0,09%
10-20%	0,15%
20-40%	0,09%

1990-2018 között az új települési területek kialakulása nem volt jelentős, nagyobb részek egyedül Kaposvár körül találhatóak. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/18. térkép)

II/19. Közlekedési hálózat sűrűsége

Közlekedési hálózat sűrűsége	Területarány (%)
Külső-Somogy	
0-0,44 km/km ²	82,01%
0,44-1,56 km/km ²	15,32%
1,56-9,44 km/km ²	2,67%

A közlekedési hálózat sűrűsége a tájban alacsony, 0,24 km/km². (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/19. térkép)

II/20. Roncsolt területek aránya (külfertéses bánya, hulladéklerakó)

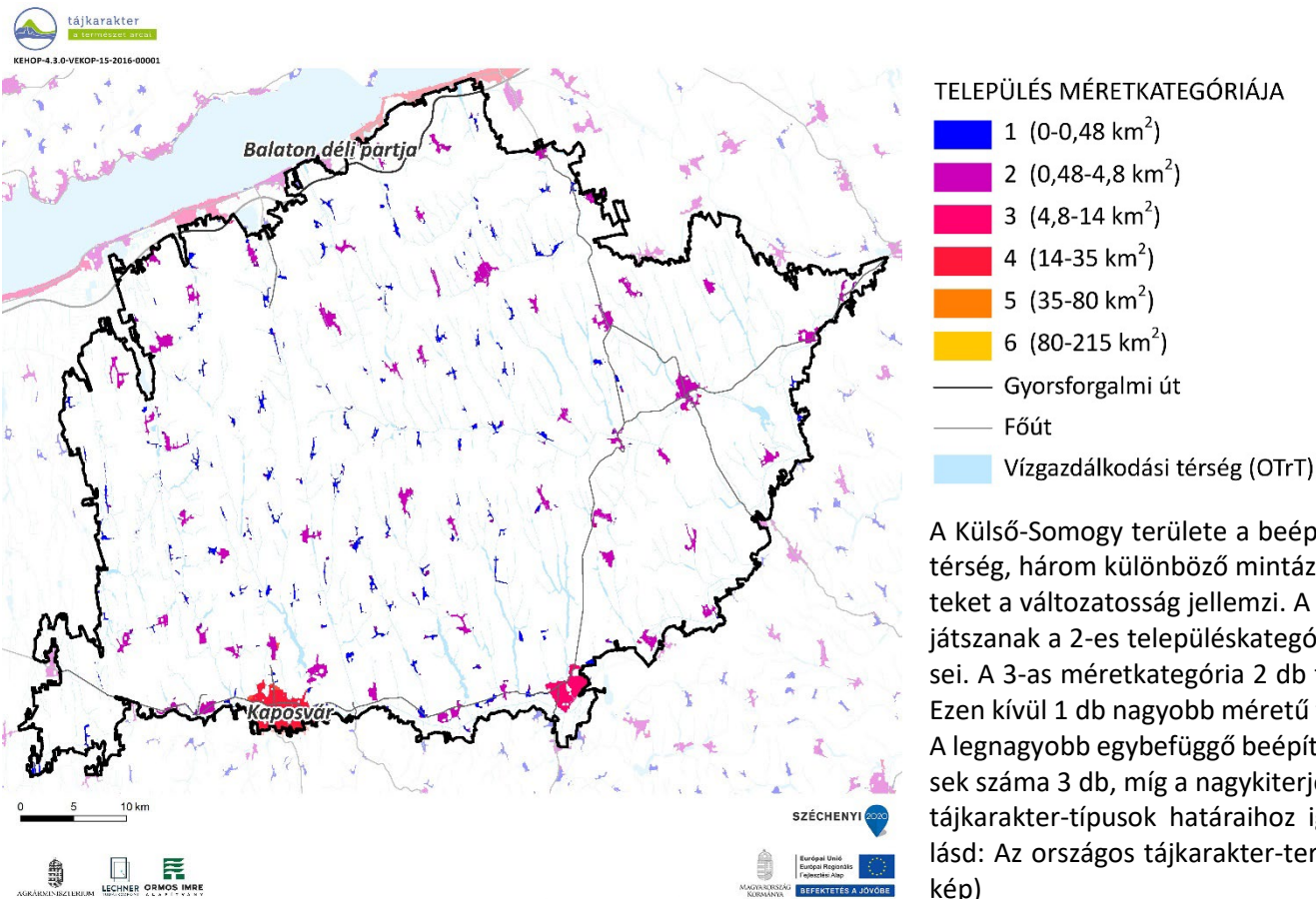
Földhasználati információk alapján roncsolt területek (lerakók, külszíni bányaterületek) nem, vagy csak elhanyagolható mértékben fordulnak elő. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/20. térkép)

ANTROPOGÉN ÉS PERCEPCIONÁLIS JELLEMZŐK

II/21. Település-sűrűség (belterületi beépített területek eloszlása)

A térséget sűrű településhálózat (0,26 db/km²) jellemzi. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/21. térkép)

II/22. Településméret (átlagos belterületi települési terület mérete)

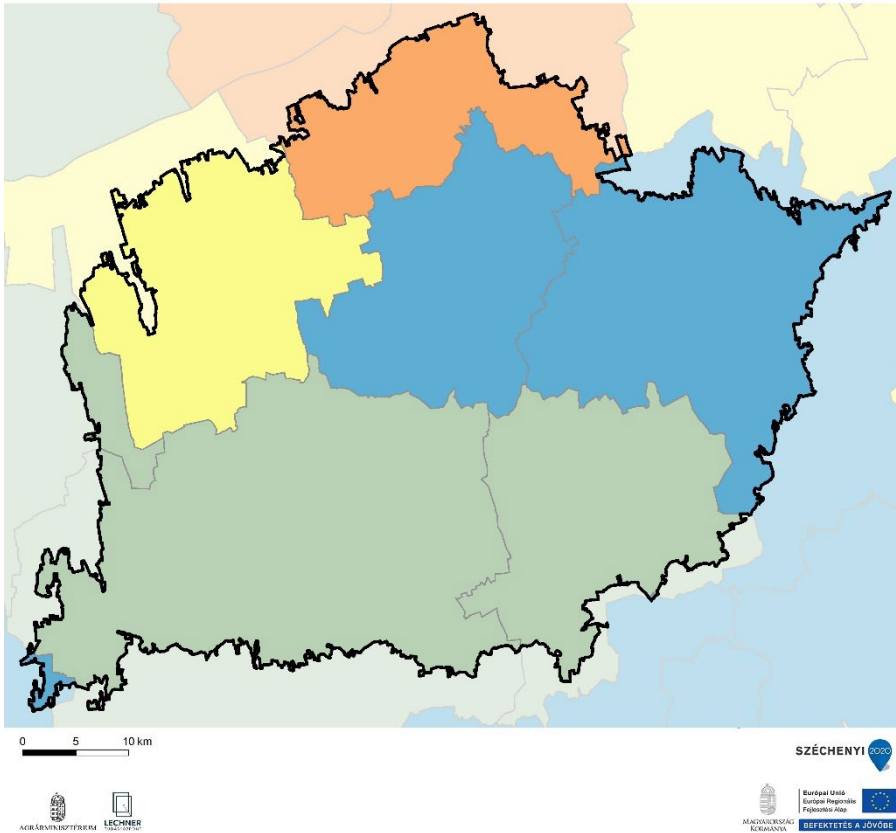
II/23. Külterületi szórványbeépítés sűrűsége

A külterületi beépítések sűrűsége átlagos (0,54 db/km²), nem minden belterületekhez tartozik külterületi beépítés. A külterületi beépítések mérete átlagos (0,71 ha), ez azonban igen nagy változatosságból adódik: előfordulnak az aprófalvakkal vetekedő méretű, beépített komplex művelésű területek és a bányaműveléssel összefüggő beépítések, de sokkal kisebbek is. A szórványok főbb úthálózat menti sűrűsödése is megfigyelhető. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/23. térkép)

II/24. Nagy kiterjedésű települési tér

Külső-Somogy tájkarakter-területen nagy kiterjedésű települési térből egy található Kaposvár közigazgatási területén. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/24. térkép)

II/25. Népszésgváltozás

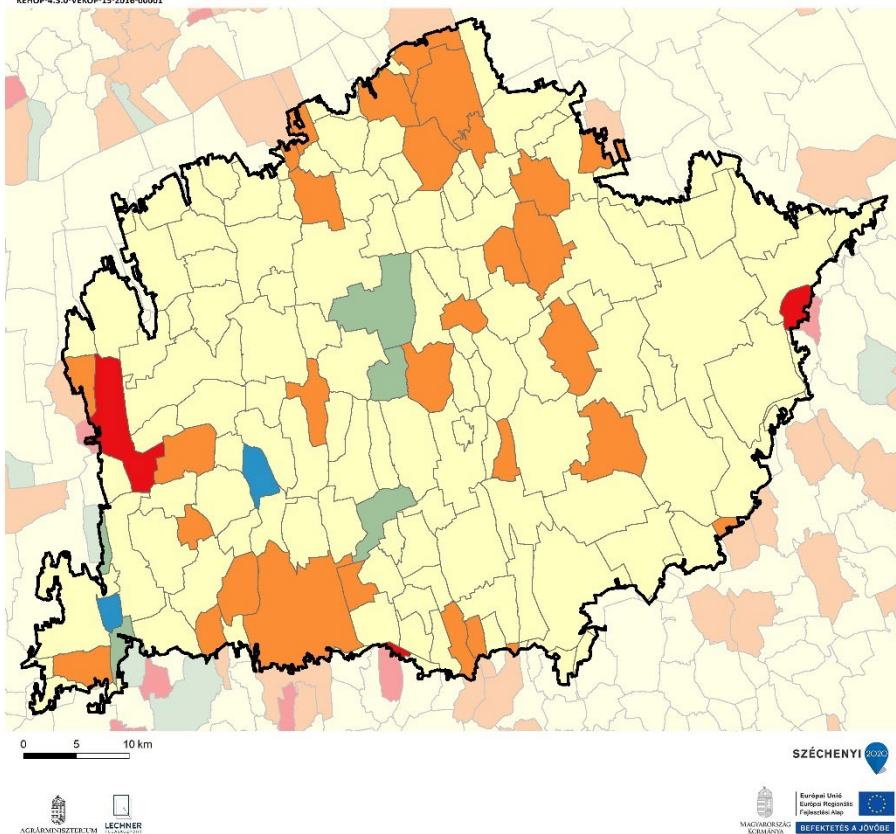

NÉPSSÉGVÁLTÓZÁS (1980-2019)

Blue	65,5 - 75,9%
Green	75,9 - 84,4%
Yellow	84,4 - 98,6%
Orange	98,6 - 129,8%
Red	129,8 - 177,6%

Külső-Somogyban az 1980-as évi adatokhoz képest összességében csökkent a népesség, bár a térségen belül ezek a változások elég nagy diverzitást mutatnak. A Balatonhoz és egyben az autópályához közelebb fekvő területeken a népesség csak kis mértékben csökkent, néhol még emelkedett is, ehhez képest a térség középső és déli területeire az országos átlagot felülmúló csökkenés volt jellemző. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek és leíró indikátorai II/25. térkép)

II/26. Külterületi lakosok arányának változása

KÜLTERÜLETI LAKOSOK ARÁNYÁNAK VÁLTOZÁSA (1980-2011)

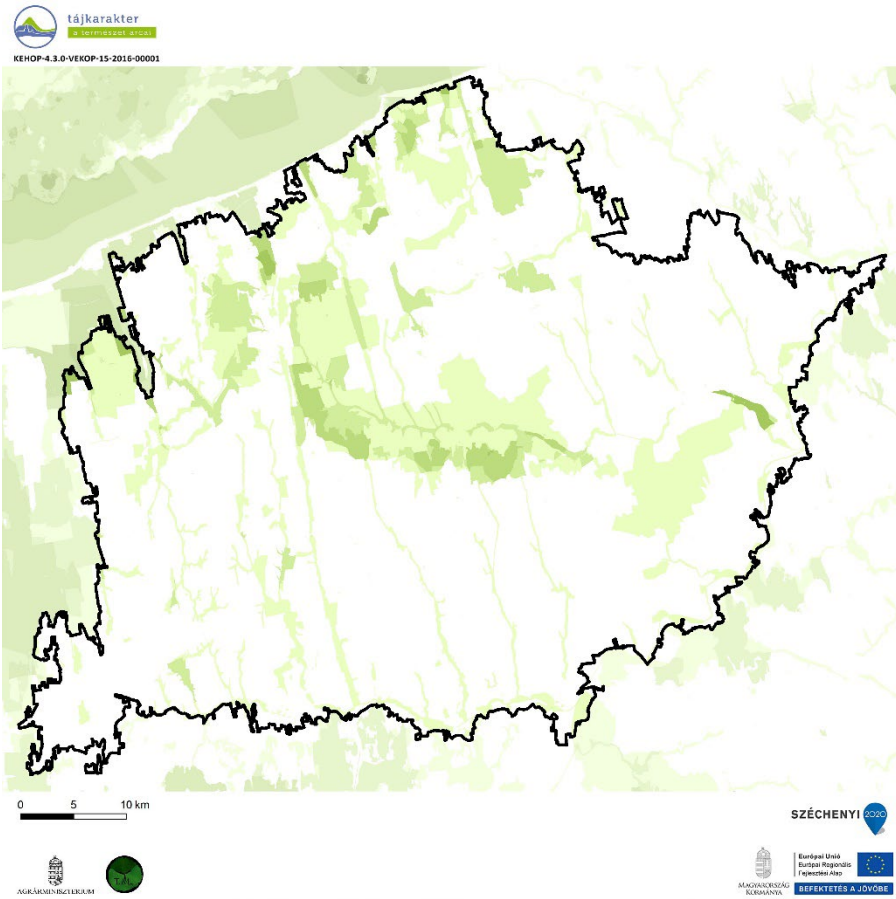
Blue	-103,3 - -74,10%
Green	-74,0 - -16,1%
Yellow	-16,0 - 0,0%
Orange	0,1 - 8,1%
Red	8,2 - 34,5%

Külső-Somogyban a külterületi lakosok aránya a települések többségénél csökkent, 1-1 településen az országos átlagot felülmúló nagymértékű csökkenés volt jellemző (pl.: Andocs, Bonnya). Sok település esetében azonban növekedés volt megfigyelhető (pl.: Kaposvár, Pusztakovácsi). (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/26. térkép)

II/27. Néprajzi táj

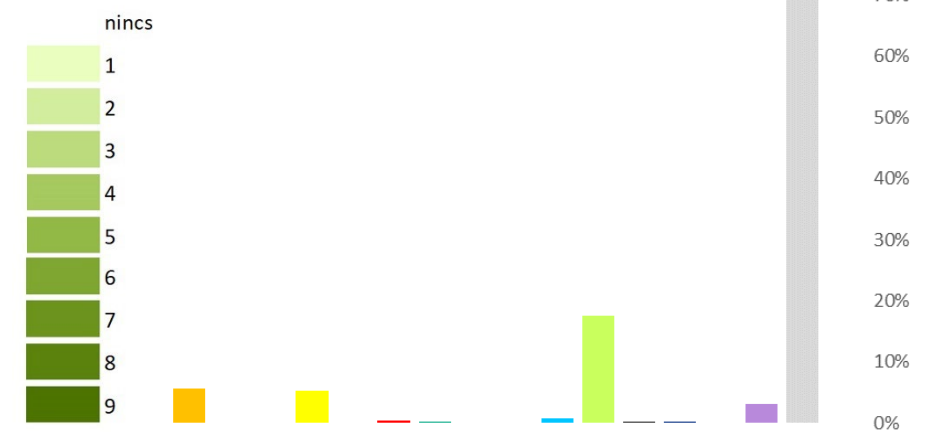
A Külső-Somogy tájkarakter-terület néprajzi tájként is nyilvántartott terület, déli része, a Kapos völgye Vízmente néven elkülönített néprajzi egység, ahol a falvak Kaposvár közelsége miatt polgárosultabbak, ami az építkezési jegyekben is megnyilvánul. A dombvidéki jelleg befolyással van a települések szerkezetére is. A szalagtelkes telekstruktúra jellemző, de több település zömének utcaszerkezete szabálytalan. Döntően előtelkes beépítések vannak. Több, eredetileg német betelepítésű, de már asszimilálódott lakosságú községe is van, ahol azonban a településkép őrzi jellegzetességeit. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/27. térkép)

II/28. Természeti és kulturális örökség

TERMÉSZETI ÉS KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG

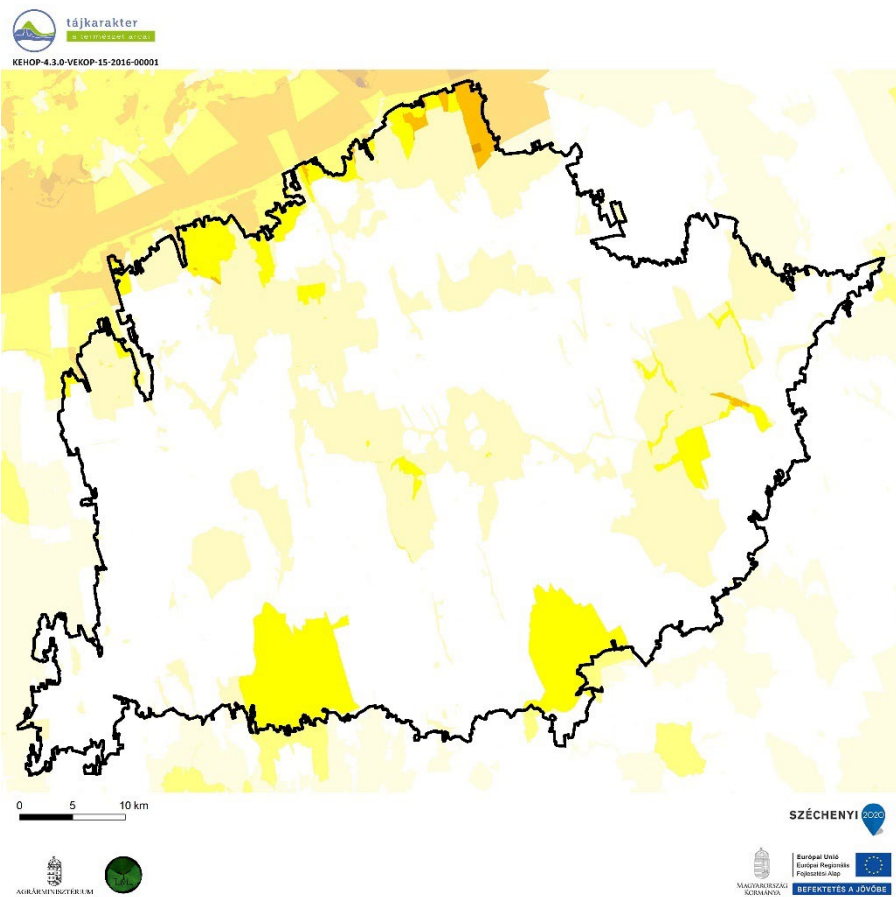
Védelmi célú területi lehatárolások száma

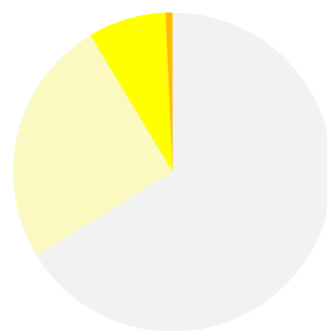
Védelmi célú területek	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Külső-Somogy	3176,51	100,00%
Natura 2000 terület	177,09	5,58%
Barlang védőövezet	0,00	0,00%
EU diploma	0,00	0,00%
Naturpark	168,08	5,29%
Természeti emlék	0,00	0,00%
Természetvédelmi terület	10,18	0,32%
Tájvédelmi körzet	0,63	0,02%
Nemzeti park	0,00	0,00%
MAB bioszféra rezervátum	0,00	0,00%
Ramsari terület	23,74	0,75%
Nemzeti ökológiai hálózat	558,35	17,58%
Országos védettségű kulturális örökség	6,09	0,19%
Országos, területi védettségű kulturális örökség	0,21	0,01%
Világörökség terület	0,00	0,00%
Világörökség várományos terület	101,17	3,19%
Nem védett terület	2427,15	76,41%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/28. térkép)

II/29. Megbecsültség

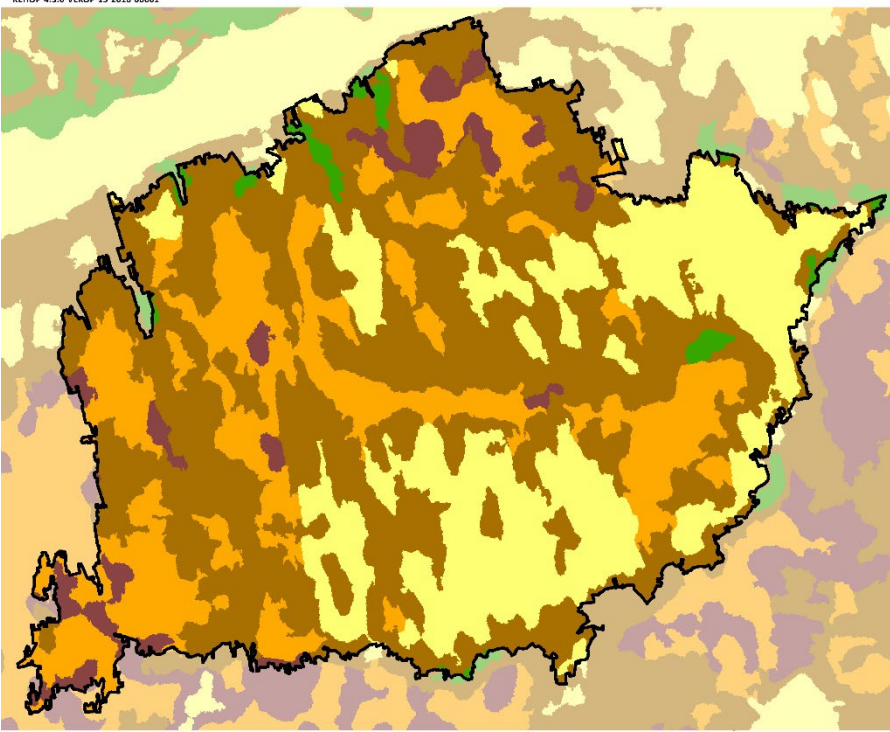

Megbecsültség	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Külső-Somogy	3176,51	100,00%
1 - Nincs, igen alacsony	2102,78	66,20%
2 - Alacsony	799,54	25,17%
3 - Mérsékelt	251,03	7,90%
4 - Számottevő	22,54	0,71%
5 - Jelentős	0,62	0,02%
6 - Magas	0,00	0,00%
7 - Nagyon magas	0,00	0,00%
8 - Kiemelkedő	0,00	0,00%

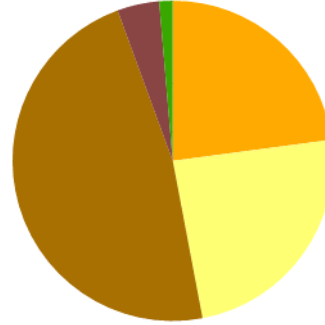

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/29. térkép)

II/30. Vizuális jellemzők

Vizuális jellemzők	Területarány (%)
Külső-Somogy	
Zárt, homogén, szegélyekben szegény területek	22,9
Átlátható, szegélyekben szegény területek	24,1
Átmeneti, közepesen zárt területek	47,4
Szegélyekben gazdag, de nem átlátható, zárt területek	4,2
Átlátható, nyitott, szegélyekben gazdag területek	1,3

A tájat az átmeneti, közepesen zárt területek (47%) uralják. Kis mértékben az átlátható, szegélyekben szegény területek (24%) fordulnak elő. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/30. térkép)